

ГРАБІВ

За 15 км на захід від Рівного при залізниці, за якою проходить річка Устя, розмістилось село Грабів, яке нараховувало на кінець ХХ ст. 359 дворів, 1240 жителів.

Перші вісті про Грабів дає опис Луцького замку (1545). Там сказано, що Причестенському монастирю Пересопниці належить і «Грабово», у якому 100 чоловік платить колоду меду й 100 коп грошей. Акт 1577 р. перераховує нові повинності «села Грабова», серед яких вводиться податок на звірини й рибні лови. У 1623 р. повітовий возний оформив скаргу на «грабовців» за самовільне «цъсекание» дороги через ліс Грабок.

Під час Визвольної війни (1648–1652) «грабовские крестьяне» допомагали повстанським загонам нападати на фільварки. Тоді ж у «Грабово» на річковій переправі затримали озброєного дозорця замку.

За картою 1772 р. «Грабово» представлено як присілок Оржева. Після 1835 р. царський уряд приєднав «имение Грабов» до казни. Згідно даних 1889 р. «с. Грабов при р. Устье, волости Клеванской» нараховувало 60 дворів, 510 мешканців, з них 20 римо-католиків.

За книгою О.Цинкаловського «Стара Волинь і Волинське Полісся» (1934) Грабів – «село, Рівненського пов., Клеванська вол., над р. Усте, 15 км. від Рівного. У 1887 р. було там 80 «димів» і 549 жителів, дерев'яна Юр'ївська церква (1755). Село належало колись до Пересо-

Хутір Бронювицький поблизу с. Грабів. Просвітяни с. Карпилюки (див. зліва-направо): Ницця Завадський Володимир та Шпаковець Іван. З архіву Володимира Ницця. Фото 1930 р.

пницького монастиря і за даними ревізії Луцького замку (1545) належала до володінь князів Чарторийських. Було там 100 людей, з котрих сплачено як податок колоду меду і 100 кіп грошей литовських. У 1577 р. село було при Білеві князя Януша Чарторийського, який платив від 18 «димів», 6 «городень», 8 «городень». У 1648 р. князь Микола Чарторийський платив від Грабова за 84 «димів», а в 1655 р. лише за 11 «димів». Під час польського повстання (1831) царський уряд забрав це село і прилучив до фондів державних земель. Згідно з переписом 1911 р. в Грабові було 616 жителів, водяний млин, кредитове товариство і земська випозичальня сільськогосподарських машин. Поблизу села квадратне городище 48 м. довжини, на городищі церква. В напрямку Клевані було 402 кургани».

Місце, на якому стоїть церква св. Георгія Побідоносця, називається Грабівським Валом. Вал – це дитинець Грабова, усипальниця багатьох поколінь місцевого люду. Він є пам'яткою археології, перші поселення на ньому з'явилися тисячі років тому.

Від Пере
Дубне-Рівне
села Грушви
на північ по
В околиці
предмети ра
Найдавні
«имение Гру
ваних угідь. У
рахунок зруб
За побор
від 20 «димів»
греблі в «груд
У 1585 р. «
тверджують у